

HEEMKUNDEVERENIGING

HORN

Häör door de jaore haer

Ein gezet inne brevebös?

Jao! Heemkunde Häör be-
steitj 20 jaor en dit wille
wae aan hieël Häör laote
weite! Wae wille det gae det
op eur gemaak këntj doon:
neet effe sjnel via Facebook
of ein anger sjosjaal medi-
um, nae: lekker laezendj
aan de käöketaofel. Effe
laeze en de gezet wegligke
en mörgen weer wiejer lae-
ze. Heemkunde Häör be-
steitj 20 jaor en dao zeen
wae gruets op! 20 jaor lang
höbbe Häörder miense aan
de vereniging allerlei deer-
bare herinneringe aange-
leverdj. Het besjuur en
(vööl) medewerkers zeen
 bezig gewaesj en nog stiëds
 bezig om dit alles op ein
 zoea good wie mögelikke

meneer te beware. Dit ging
iërst in mappe: kest vol do-
cumente zeen inmiddels in
't bezit van de vereniging!
Noe zeen wae bezig om
alles digitaal op te sjlaon,
zoadet vöör de toekomst,
vöör de generaties, die nao
os komme, ouch weer alles
bewaard waerdj. Zoadet
bie ein volgendj jubileum
weer besjiktj kan waere
äöver hieël vööl informatie
äöver 't verleje van Häör en
zien bewoeëners. Naeve
't beware wille wae de luuj
ouch wieze oppe sjoean
plekke in oos dörp; dit doon
wae door wanjeling te or-
ganizere. En wae vertelle
äöver Häör en zien omgae-
ving door laezinge te haoje

äöver diverse streekgebon-
je ongerwerpe. En toet slot
wille wae 't Häörder dia-
lect, oos moders taal, mie-
er gaon promote. Laes de
gezet, bewaar de gezet en
noteer noe alvast 6 septem-
ber in eure agenda: den is
ein groeat jubileumfieëst in
de Postkoets.

**Heemkunde Häör is mit
eine rögkzak vol herinne-
ringe op waeg nao de toe-
komst!**

Harrie Maessen, vöörzitter
Heemkunde Häör

In dees gezet:

Häörder bieje-name

Fotowedsjtried

Kepelkes wanjeling

Häör vreuger en noe

'Laot Häör zeen door dien uig.

Wie good kins doe Häör echt?

Zuus doe ougensjenlik onbelangrieke dinger, woea anger miense aan vöörbiej loupe?

Väör de tentoeansjelling op 6 september tiedens oos jubileumweekend zeen wae op zeuk nao biezunjer foto's. Neet de standaard foto's van bevöörbeeldj 't kestiël of de kerk, mer van plekskes die neet ederein wetj te vinje, mer doe waal!

Dink aan ein verwaerdje däör, ein aod sjtök metselwerk, ein biezunjer raam, ein beeldje of ein sjoean sjtökske natuur. Plaetjes die ein verhaol vertelle - es se tenminste good kieks.

Doot mit!

Maak ein foto (of twee, of drie) en stuur dees in. Dien foto kin ein plaats kriege in de tentoeansjelling tiedens 't jubileumweekend. En misjien win se zelfs eine pries!

Bekiek de vöörbeeldje, laot dich inspire en gank op zeuk nao dien eigen sjtök Häör.

Stuur dien foto nao:
secretaris@heemkunde.nl
o.v.v. Fotowedstried

6
SEPTEMBER
JUBILEUM
WEEKEND

Herkins doe woea de vöörbeeldjfoto's in Häör gemaaktj zeen?

VERTALING

Laat Horn zien door jouw ogen

Hoe goed ken jij Horn écht? Zie jij de kleine details die anderen voorbijlopen?

Voor het jubileumweekend zijn we op zoek naar bijzondere foto's. Geen standaard plaatjes, maar juist die ene uitsnede, dat verrassende detail, dat stukje Horn dat niet meteen prijsgeeft waar het is... maar wel nieuwsgierig maakt.

Denk aan een verweerde deur, een stukje metselwerk, een bijzonder raam, een verborgen hoekje in de natuur. Beelden die een verhaal vertellen - als je goed kijkt. Doe mee!

Stuur jouw foto in en wie weet krijgt jouw beeld een plek in onze expositie tijdens het jubileumweekend.

Onderstaand vind je alvast een paar voorbeelden ter inspiratie.

Herken jij waar deze foto's in Horn zijn gemaakt?

Waard om te behouden

Op de Pedagogische Academie maakte ik kennis met heemkunde, de kennis van het heem. Heim, zeiden klasgenoten uit Posterholt, het Duitse woord voor thuis. Ik was destijds best al ver weg geweest, maar ontdekte dat de wereld dichtbij ook mooi en uitdagend was. Héront-dekte, moet ik zeggen, want als kind kende ik het dorp als mijn broekzak. Wie bij meester Van de Boel in de klas zat, kende zelfs de geschiedenis. Hij was heemkundige avant la lettre. Lessen over je omgeving veranderen je kijk. Ineens was thuis alles beter. We hadden molens, een kasteel, de brouwerij, de Fransche Berg, vennen, het Brook en de Breule, de Leer. De Sjteeg, de Wal en -aan 't inj- 't Inj. Je ontwikkelde aandacht voor de historie, voor de natuur, voor de mensen die in het dorp woonden en geleefd hadden. Vroeg iemand waar je woonde, antwoordde je fier In Horn. Er was geen betere voetbalclub, er waren twee harmonieën, een schutterij uit 1558! Wie kon dat zeggen? Het dorp stuwde op in de vaart der volkeren. Welvaart kwam voor welzijn en het sociale en ruimtelijke fundament kreeg klappen. Waarschijnlijk was dit niet te voorkomen, daarin staat Horn niet alleen, maar toch, het stemt weemoedig, want wat weg is komt niet terug. Het is belangrijk wetenswaardigheden vast te leggen, door te geven. Ik bewaar veel. Aan alles kleeft een verhaal, maar wie kent dat over pakweg twintig jaar, de leeftijd van onze heemkundevereniging, nog? Horn boft met dergelijke bevlogen erfgoedbeschermers. De actieve vereniging laat tastbare sporen na zoals het monument aan de Galgenberg, de vele gedegen publicaties. Recent is het oude kerkhof in volle glorie hersteld en zijn twee oude grafkruisen gerestaureerd en zichtbaar gemaakt. Duizenden bidprentjes vertellen het leven van menig Hornse sterveling, een gigantisch fotoarchief verhaalt over vervlogen tijden. Een mooi palmares. Naar de dagelijkse foto op Facebook wordt, als laaghangend fruit, uitgekeken. Personen, gebouwen, een straatbeeld met sigarettenautomaat, een telefooncel, bruine cafés, de Aral. Hetzelfde dorp, maar dan anders. Herkenning, geschiedenis, herinnering, hér-beleving, emotie. Versleten geluk of vals sentiment? Zeg het maar. Nostalgie! In twintig jaar is de vereniging uitgegroeid tot een begrip, een vraagbaak en draagt ze haar steentje bij aan ons historisch besef. Ze vergaart kennis over het dorp en z'n omgeving, over de leefomstandigheden, de gebruiken. Denk aan de versierde wegkruisen, de kroëdwès, de kroniek. Ze houdt lezingen en tentoonstellingen. Tijdens inloopmomenten gaan de gesprekken over de Lange van Schreurs, 't Vötje van Laove, over Kofaks, Kuke-Wiës, Jac Velter, Johnny van Clout, Puil van de dorskas, Kösters Nelke, Zwart Antje. Over Sjang van de Smeed die in krachttermen tot Onze Lieve Heer sprak terwijl Frans paarden besloeg. Voornamen als Lerang, Clemang, Trui en Pie vliegen over tafel en worden gered van de vergetelheid. Wanjele door Häör en zijn omgeving, door zijn historie. Kalle mèt én euver Häörder luuj. Heemkunde Horn heeft zijn waarde bewezen. Enthousiaste vrijwilligers zorgen ervoor dat we over twintig jaar nog kunnen zeggen: Gelukkig hebben we de foto's nog! En zoveel meer. Ongetwijfeld zit er nog veel moois in het vat. Er is immers zoveel te ontdekken en in kaart te brengen, 't is nooit klaar. Horn verdient het. Juist daar zit de waarde van heemkunde in een klein dorp, juist daarom ben ik lid. En de rest, de rest is geschiedenis.

Arno Walraven

COLOFON

Teksten:

Peter Hamans en bestuur Heemkundevereniging

Foto's:

Frans Lintjens en Heemkundevereniging

Grafische vormgeving:
Mark Huijskens

Eine bienaar: eine ieëretitel, sjoeaner es ‘menieër’ of ‘mevrouw’

Om ein good registratiesysteem te kriege, waardje in de Franse Tied (1799-1815) besjlaote det ederein dae noch geine achternaam haaj d'r eine mos keze en det dae achternaam altied van vader op zoon äöver mos gaon.

In dae tied haje vööl mien-se al eine naam, mer dae verwees mer al te dök nao de vader; zoea wie Tjeu van Ties van Roeaje Bert (broor van Sjaak Schreurs van de post) en wie Sjang van Naat (Sjang Hendriks van de Brooksijtraot) of nao de naam van de moder; wie Grietje van To van Truje Greet (Paulissen oet de Steegsjtraot) en Sjtien van Lies van Kuueb van Mert. Ouch kos verweze waere nao 't beroep waat dees miense deje; zoea wie Tjeu de Sjmeed (Tjeu Teeven), Graad vanne Fuus (fam. Nijssen oet ut Fuuspaedje) of bevöörbeeldj Wiel vanne Kofa (Wiel Meeuwissen, tevens doeaje graever; es kinder zagte wae ouch waal 'ns Kofax taegedeze miens).

Miense koste ouch genumdj waere nao ein geboew of de plek, woea men woeandje: Sjang van 't Häöfke (Sjang Nijskens), de Lange van 't Kesjtiele (Leon Magnée), Pierre vanne Mäöle (Pierre van de Voort van mäöle de Hoop) en Sjuul vanne Gieër (van Herten oet de Waerd) en ouch Har en Mich vanne Foek (Har en Michel Colbers). Biename gove ouch aan, woea emes vanaaf kwoom. Vöörbeeldje zeen: Polse Piet (Piet Mooren, zien vader kwoom oet Pol), Dieke Door oet de witte villa (woeandje in het aoje hoes van Ververs oppe Hoeagsijtraot) of de Witte oet de Hei (Knoops, sjoenvader van Sjra Beulen).

In de tied van Napoleon moste name opgesjreve waere en den paktje det waal 'ns anders oet. Det zoog den op pepeer, vöör waem al laeze en sjrieve kos, gans anders oet. Ein vöörbeeldj : Es Pierre eine zoon waas van Willem, den waas det Willems zoon of waal Pierre Willems.

Det waas vöör dae tied ein vramdje gewaarwording vöör vööl luuj. Mer de Börgerlikkesjtandj waas op dees meneer baeter gewarborgdj.

De bienaar waas vöör vööl miense in dae tied, mer ouch noch lang daonao, de gebroekelikke omgangsnaam. De offisieële naam dae op pepeer gebroektj waardje, dae koste vööl miense gaaroets neet. Op dees meneer bleve biename in de volksmondj besjtaon en verder gebroektj, ouch omdet vööl gemeinsjappe mer klein wore. Dae bienaar, dae koste ze en det waardje ouch es vööl gemakkelikker besjowdj. De äöverlevering van dees gebroeksname, of ouch waal biename, bleef zoea van generasie op generasie in sjtand. En zeker ouch in oos eige Häör.

Toch is ter ein kentering gekomme in het gebroek daovan. Vanaaf de jaore zeventig en tachtig in de vöörige

ieëw zeen die aoj biename door de jong generasies niet miër zoea gebroektj gewaore en hieël langzaam bienao verdwene. Mit de naodrök op bienao. De name-registratie volgens de Börgerlikkesjtandj bieje Gemeindje is steits mieër ingebörgerdj. Toch is 't waal de miens eige om emes get sjneller te wille aansjpraake en dao waas en is nog stieëds dae bienaar vöör nuuedig. Deze bienaar noe nog allein gebroektj in eine kleine kringk en neet mieër in ein ganse gemeinsjap (oetzunjeringe blieve altied besjtaon).

De huidige tied kintj nog genog biename, die in os Häör dageliks in gebroek zeen. Biename die gegaeve zeen gewaore aan de handj van häöre echte naam of häör oeterlik, soms ouch waal in relatie mit häör werk.

Inkele vöörbeeldje :

De Gies: Chris Gijsen van de Eindsijtraot
Lepelaar: Roger Theunissen

, eigenieër van Theunissen Grondverzet, hae is kraanmachinist en laepeltj mit ziene kraan
Aal: Patrick Alers van de Wal Boon: Mark Schoone van de Huybensijtraot

En zoea zulle d'r nog vööl mieër zeen, mer neet alle biename zoeawie al ieëre gezagdj kintj ederein of waerdjt door ederein noch gebroektj. Biename zeen ein gebroek det oos allemaol eine oorsprong en ein gezicht haet gegaeve, ein herkinning in oos Häörder gemeinsjap en ver dao boete. Alle gemeinsjappe om os haer koste in häör eige omgaeving dees volksname. Het zoj jaomer zeen es dees door de gemeinsjap gemaakdje name zulle verbleike en neet miër gebroektj zulle waere of zelfs neet mieër nuuj aangemaaktj zulle waere.

Eine Bienaar, eine ieëretitel sjoeaner es "menieër" of "mevrouw".

Boven van links naar rechts: Sjang Nijskens van 't Haofke, Grietje Paulissen van To van Truje Greet (oet de Steegsjtraot), Marc Schoone, Boon en Chris Gijsen, De Gies. Onder van links naar rechts: Patrick Alers, Aal. Wim Schreurs, De lange van Schreurs. Leon Magnee, De lange van ut Kesjtiele Jan Brouns, de Joker.

Huidig bestuur bouwt voort op verleden

Nu de oudgedienden allemaal zijn afgezwaaid, is het aan het nieuwe bestuur om de toekomst van de Heemkundevereniging Horn in goede banen te leiden. Eén ding kan dat bestuur in ieder geval niet ontzegd worden, want het enthousiasme waarmee het aan de weg timmert is veelzeggend. En dat er op sommige onderdelen anders wordt bestuurd dan 'vroeger' heeft veel te maken met het feit dat er nu een jongere garde aan het roer staat.

Alhoewel jong... voorzitter Harrie Maessen is 67 jaar en bestuurslid Jean-Paul Eenens is 62. 'Toen ze me vroegen voor het bestuur dacht ik bij mezelf: daar ben ik toch veel te jong voor!', lacht Eenens. Samen met secretaris Liesbeth Crasborn, penningmeester Pierre van den Elsen, Hans Meevissen en Yvonne Bocken hebben zij het roer nu in handen.

Harrie Maessen is vanaf het begin lid van de heemkundevereniging. Als geboren en getogen Hornenaar meende hij wel alles te weten over zijn geboorte-grond. Tot hij op een dag meeding met een dorpswandeling onder leiding van Adelin Remy. 'Ik hoorde toen dingen van Horn die ik helemaal niet wist! Ongehooflijk! Toen is mijn belangstelling voor heemkunde pas echt ontstaan en ben ik me er actief mee gaan bemoeien', zegt hij.

Jean-Paul Eenens zag het levenslicht letterlijk in de schaduw van het kasteel, voor heel veel mensen de meest iconische plek van Horn. Van jongs af aan kreeg hij nut en noodzaak van heemkunde met de paplepel ingegoten. Dat hij nu een bestuurstaak op zich heeft genomen is dan ook een logische verdere stap in zijn leven. 'Over heemkunde kan ik uren met je praten. Over de mensen en hun verhalen van vroeger.

En het is onze taak om door de dynamiek erin te houden die verbondenheid met Horn, die vele lagen kent, door te geven aan de volgende generaties', aldus Jean-Paul Eenens.

Digitale afslag

Onder dankzegging aan het voormalige bestuur, dat samen met de inwoners van Horn letterlijk een schat aan lokale informatie boven water wist te krijgen in de vorm van bidprentjes, foto's en andere lokale documenten, zijn Maessen en de zijnen nu toch genoodzaakt om een digitale afslag te nemen, wil zij als hoeder van de lokale identiteit die rol kunnen blijven vervullen. Want het is een gegeven waar ook veel zusterverenigingen mee te maken krijgen: de 'papieren geschiedenis' van een dorpsgemeenschap. Dat archief begint onderhand duizelingwekkende vormen aan te nemen. Het mag duidelijk

zijn dat het bewaard moet blijven, maar hoe? Door de onzekere toekomst op het gebied van huisvesting is de fysieke ruimte erg beperkt en daarom heeft het bestuur het digitaliseren van het omvangrijke archief tot speerpunt van beleid gemaakt zodat iedereen er op termijn en tot in lengte van jaren gebruik van kan maken. De heemkunde gaat in de cloud. 'Verleden, heden en toekomst van Horn willen we digitaal bereikbaar maken, zodat iedereen bij wijze van spreken thuis kan inloggen op het historisch en cultureel erfgoed van Horn', legt Harrie Maessen uit.

Nieuwe huisvesting?

Met workshops, lezingen, wandelingen en excursies zal de agenda van de heemkundevereniging onder het nieuwe bestuur een vertrouwde koers blijven varen. Daarnaast worden vier wandelgidsen opge-

leid die straks alles kunnen vertellen over onder meer het oorlogsverleden van Horn, de monumenten en het oude kerkhof. Ook wil het bestuur de inloop op woensdagmiddag nieuw leven inblazen.

Toch baart de toekomst het bestuur enige zorgen want uitzicht op een permanente huisvesting is er nog steeds niet. Nu maakt men dankzij de royale medewerking van de basisschool gebruik van een lokaal maar als het leerlingenaantal van de Mussenberg stijgt zal de heemkundevereniging logischerwijs het veld moeten ruimen. Dat vooruitzicht hangt als het zwaard van Damocles boven de vereniging die qua opslagruimte nu al deels is uitgeweken naar de Postkoets. 'Dus een mooi, eigen lokaal waar we tot in lengte van jaren terecht kunnen zou fantastisch zijn. Wie de gouden tip heeft, mag zich melden!', aldus Harrie Maessen.

Het huidige bestuur van de heemkundevereniging. V.l.n.r. Hans Meevissen, Harrie Maessen, Yvonne Bocken, Jean-Paul Eenens, Pierre van den Elsen en Liesbeth Crasborn.

De vergeate recepte, wie kent ze nog?

Het bewaken van de lokale identiteit is één van de kernwaarden van een heemkundevereniging. Vrij vertaald: het doorgeven van tradities en verhalen opdat ze niet verloren gaan. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor onze eetgewoonten. Wat aten mensen vroeger? En waren er speciale gerechten die de mensen in Horn destijds bereidden voor verjaardagen, huwelijken en als de kermis weer in aantocht was? En wat verorberden ze in Horn met kerstmis?

Karin Koolen zou hier dolgraag meer over willen weten en misschien, héél misschien zit er dan wel een Häörder Kaokbook in, compleet met recepten en geschreven in het dialect. 'Ik denk niet dat er speciale gerechten waren die alléén in Horn werden bereid maar het zou wel heel leuk zijn om die verhalen en recepten uit grootmoeders tijd op papier te zetten', zegt Karin Koolen. Zij raakte geïnspireerd door het boekje 'Thoesrecepte – vergeate recepte oet de keukelaaj' van dialektvereniging Veldeke Venlo. Wie Karin wil helpen met het in kaart brengen van dit initiatief kan contact met haar opnemen via 06-83383599. Mensen die 'vergaete recepte' met haar willen delen mogen uiteraard ook bellen!

Onze vrijwilligers zijn goud waard

Vrijwilligers zijn de longen van de samenleving. Ze verbinden en zorgen voor continuïteit. Het mag duidelijk zijn, zonder vrijwilligers geen gemeenschapszin! Dat geldt zeker ook voor de Heemkundevereniging Horn waar veel inwoners hun schouders zetten onder het versterken van de Horner identiteit en cultuur. Zo zijn bijvoorbeeld acht werkgroepen actief en houdt de heemkundevereniging zich bezig met bijzondere projecten. Drie voorbeelden.

Niets ontsnapt aan de Kroniek

Jaarlijks verschijnt de Kroniek van Horn, een bonte verzameling van opvallende weetjes en feiten die één jaar omspannen. Overlijdens, gouden bruiloften, het weerbericht van 24 februari, een Hornenaar die een 'fantastische kruimelpuddingvlaai' heeft gebakken, het uitstapje van de seniorenvereniging, de jaarlijkse vlooiemarkt van de schutterij, kortom: berichten die nooit en te nimmer de krant zullen halen en waar ze in Beegden of Roermond niet van wakker liggen maar die voor veel Hornenaren heel herkenbaar zijn. Zestien fraai geïllustreerde jaargangen zijn

inmiddels verschenen en de werkgroep Kroniek is alweer druk doende met het nieuwe nummer.

Je kunt stellen dat de leden van de werkgroep 'de ogen en oren' van Horn zijn. Vrijwel niets ontsnapt aan de aandacht van Agnes Knoops, Betsie Reijnen, Toos Timmermans, Fred Claessen en Leo Beulen. Dagelijks speuren ze in kranten, op Facebook en lokale websites naar nieuws uit Horn. Vroeger fietste Toos Timmermans regelmatig het hele dorp door op zoek naar borden in voortuinen die melding maakten van geboorten en gouden bruiloften. Doet ze nu niet meer maar waakzaam blijft ze zeker. Laatst zag Toos dat een krom gereden lantaarnpaal

op de rotonde aan de Rijksweg was vervangen door een nieuwe. Foto gemaakt, tekstje erbij, klaar. Eén keer per maand vergadert de werkgroep. Dan worden al die berichten gewikt en gewogen en krijgt de Kroniek-in-wording steeds meer body.

Geén politiek

Criterium is dat de werkgroep in principe al het nieuws uit Horn publiceert behalve als het om politiek gaat. 'En ik denk dat je 'van Häör' moet zijn om dit te kunnen doen en te weten wie de mensen achter al die nieuwsfeitjes zijn', zegt Leo Beulen. De werkgroep ontmoet ook veel dankbaarheid. Betsie Reijnen:

De leden van de werkgroep Kroniek. V.l.n.r. Agnes Knoops, Fred Claessen, Betsie Reijnen, Leo Beulen en Toos Timmermans

'Als we bijvoorbeeld publiceren over een gouden of diamanten bruiloft van Hornenaren die inmiddels elders in een verzorgingshuis wonen. Dat jullie nog

aan ons denken, horen we dan. Natuurlijk doen we dat, maar dan moeten we natuurlijk wel weten dat die jubilea worden gevierd. Dus tips zijn altijd welkom!'

Het verhaal achter de mens

Hoewel er wordt gewerkt, heerst op maandagochtend een serene stilte in het heemkundelokaal. De associatie met de rust op een begraafplaats gaat misschien te ver maar is er wel degelijk een raakvlak want

de leden van de werkgroep Bidprentjes zijn aan hun computer geconcentreerd met hun werk bezig. Selecteren, ordenen en digitaliseren. Honderden bidprentjes staan nog in de wachtrij.

Het is monnikenwerk maar ze doen het graag. 'Ik doe

thuis veel stamboomonderzoek dus ik weet hoe belangrijk dit is. En digitaliseren is tegenwoordig een absolute must', zegt Laurens Linssen. En Ric Meeuwissen vult aan: 'Door dit vrijwilligerswerk te doen steun ik de vereniging. En af en toe kom ik tussen de prentjes nog bekenden van vroeger tegen, zo word ik ook geconfronteerd met mijn eigen verleden'. Samen met Hub de Hilster, Sijr Creemers en Henk Schreurs bemannen zij de werkgroep Bidprentjes die zich door de jaren heen ontpopte als een stevige steunpilaar onder het verenigingswerk.

Vijf volle dozen

Bidprentjes vormen de basis van de genealogie, beter bekend als het stam-

boomonderzoek. Het is het stokpaardje van Henk Schreurs. Tot ver buiten Horn legt hij vertakkingen van familieverbanden bloot. Toen Sophia Levels zich in 2007 met vijf dozen boordevol Horner bidprentjes meldde bij de kersverse heemkundevereniging besloot Henk Schreurs de archivering te coördineren. Hij kreeg toen hulp van Annie Stultjens, Sophia Levels en Joop Jansen. 'Mijn grote passie is altijd geweest om de verhalen achter de mens te ontdekken. Bovendien is het een lust voor het oog om de ontwikkeling van bidprentjes van 1920 tot nu toe te volgen', legt Henk Schreurs uit.

Het verzamelen, digitaliseren en indexeren is niet onopgemerkt gebleven. In de afgelopen jaren zijn rond de 40.000 bidprentjes ver-

werkt, goed voor zo'n 50 gigabyte aan gegevens. Het is een goudmijntje voor mensen die bij de heemkundevereniging aankloppen omdat ze meer van hun familiegeschiedenis willen weten. Ze kunnen bij wijze van spreken met één druk op de knop op het juiste spoor worden gezet. Getuige de dozen boordevol prentjes die in het heemkundelokaal staan te wachten, heeft de werkgroep nog voor jaren werk. Helpende handen zijn altijd nodig. Dus, wie als vrijwilliger wil meedoen, is van harte welkom en kan zich melden bij de heemkundevereniging. Of loop op maandagochtend tussen 9 en 12 uur binnen in het verenigingslokaal.

De leden van de werkgroep Bidprentjes. V.l.n.r. Sijr Creemers, Laurens Linssen, Hub de Hilster, Ric Meeuwissen en Henk Schreurs.

Parel tussen kerk en kasteel

Het oude kerkhof in Horn bewijst dat een begraafplaats niet slechts een verzameling losse stenen en monumenten is maar een plek die verhalen vertelt en geschiedenissen ontleedt. Prachtig gelegen en veilig geborgen tussen parochiekerk en kasteel is deze dodenakker na een grondige opknappbeurt het absoluut waard om bezocht te worden. Met dank aan de heemkundevereniging en het kerkbestuur. Met het labelen van twee oude grafkruisen uit de 17e eeuw als gemeentelijk monument werd in 2023 het startsein gegeven voor een

grondige renovatie. Maar liefst 71 scheve en verzakte graven werden hersteld. Maurice Heemels van de stichting Funerair Erfgoed Limburg was hier nauw bij betrokken en dankzij subsidies van de heemkundevereniging, het kerkbestuur en de provincie ligt het kerkhof er nu weer piekfijn bij. Welkelijks zorgen de vrijwilligers Martien Peeters, Guus Gilsing, Erik de Roode en Jan Vesters voor het onderhoud. Veel complimenten, ook van andere heemkundeverenigingen, kregen zij al voor hun belangeloze inzet. Het kerkhof, dat nu de status van erfgoedpark heeft, blijft intact want de afspraak is gemaakt dat geen graven meer worden

geruimd, behalve als nabestaanden dit uitdrukkelijk wensen.

Unieke samenwerking De twee grafkruisen zijn inmiddels definitief verplaatst en staan als poortwachters prominent bij de nieuwe ingang aan de Wal. Louis Vermeulen, al zijn hele leven betrokken bij het wel en wee van de Horner parochie, spreekt van een uniek samenwerkingsverband tussen kerkbestuur en heemkundevereniging.

Het ruim duizend jaar oude kerkhof is klaar voor de toekomst. Funerair erfgoed dat de herinnering aan het Horner verleden levend houdt. Zeven graven zijn voorzien

van een QR code zodat u ter plekke alles over de overledene te weten kunt komen. Laat u daarom verleiden tot een wandeling over deze

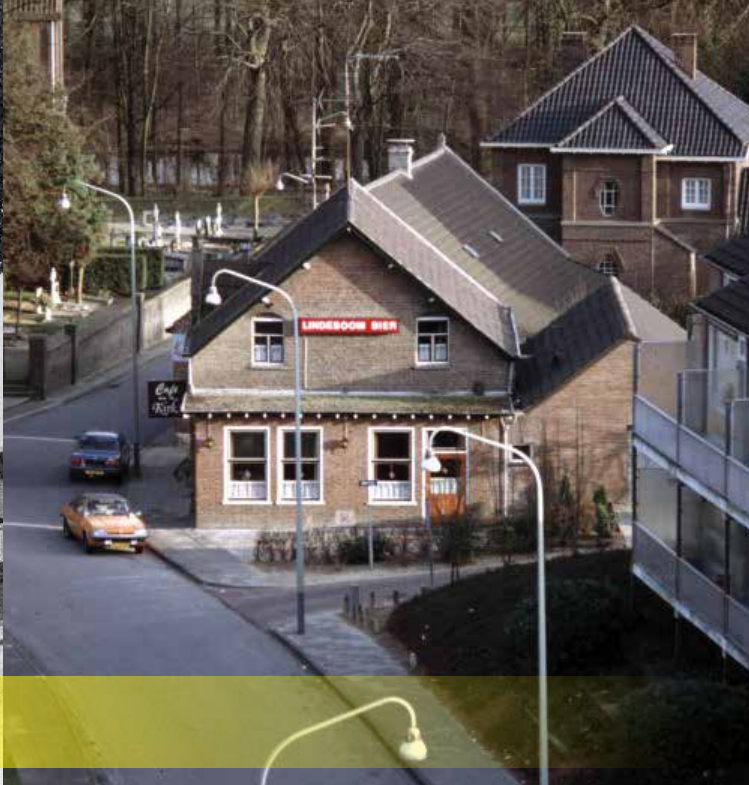
begraafplaats. Een gids van de heemkundevereniging neemt u graag mee en vertelt u er alles over!

Jan Vesters (links) en Louis Vermeulen op het oude kerkhof.

AAN DE KIRK

ARAL

BEJAARDENHUIZEN MAASLANDSTRAAT-RIJKSWEG

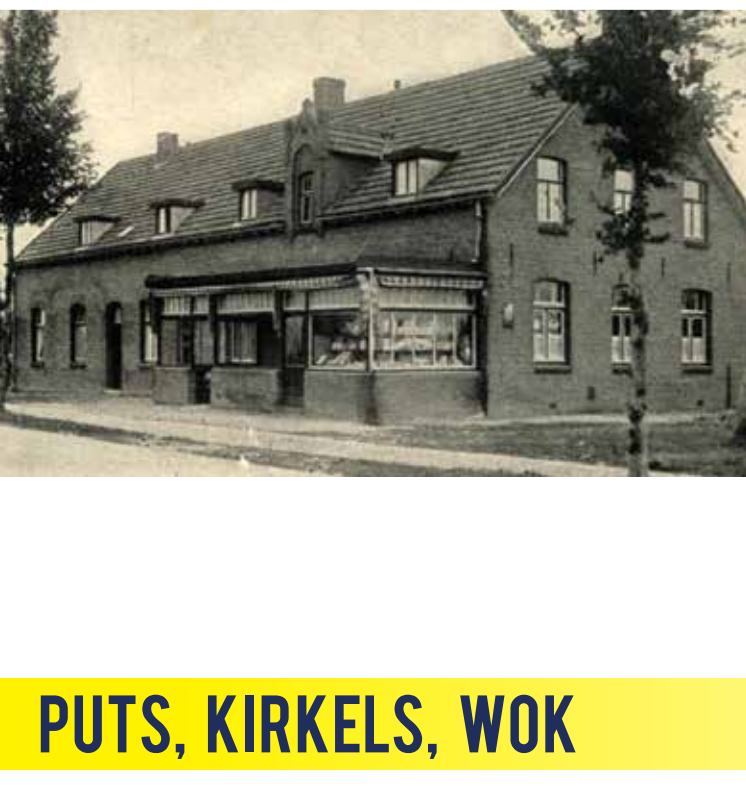
HOEK MAASLANDSTRAAT-WEERGRAAF

HORNERHOF

KELDERKE

PUTS, KIRKELS, WOK

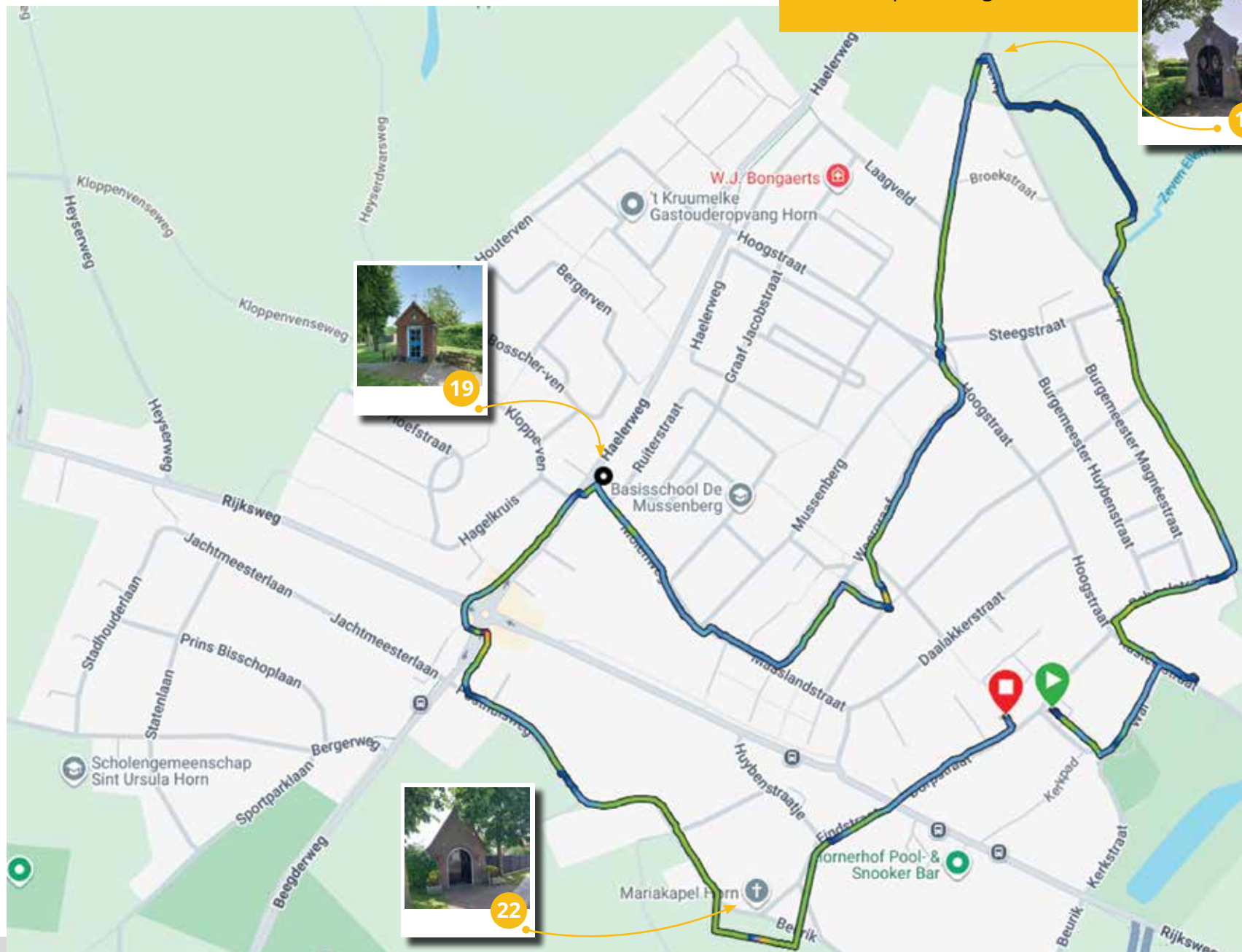
RAADHUISPLEIN

‘Häörder-Kepelkes Wanjeling’

Eine sjoean wanjeling om eur eige dörp get baeter te liëre kenne! Gaontj zellef op paad of vraogtj ein rondjleijing aan bie: secretaris@heemkunde.nl ovv. Rondjleijinge.

De heemkundevereniging haet nog miër rondjleijinge, vraog hiej geröstj haer!

Es startpunt is 't vöormalig gemeindjehoes van Häör op 't Raadhuisplein aangeweze, mer gae kèntj äöveral bie ein van de 24 punte beginne.

1. Start: Gemeentehuis 1938 Raadhuisplein, zetel gemeentebestuur Horn tot 1990; bovenin het wapen van de gemeente Horn; in het plaveisel voor ingang het gemeentewapen nogmaals uitgevoerd in maaskeijtjes.

2. Vóór café AandeKirk: Koningslinde 30 april 1909 geplant ter gelegenheid van de geboorte troonopvolgster prinses Juliana (Koningin der Nederlanden 1948-1980).

3. Vastelaovesbenkske(2019): geplaatst door Carnavalsclub 'de Sjaopswei' ter gelegenheid van 3x11 jaar stichting de Sjaopswei.

4. Maria kapel in de St Martinuskerk; in voormalige doopkapel. Alleen 's zomers geopend (vanaf mei).

5. Wal: Twaalf Apostelen: 12 lindes geplaatst voor de ingang van de oude Waterstaatskerk, die in 1935/36 is afgebroken.

6. Wal: twee 17e -eeuwse grafkruisen in 2026 door Heemkunde herontdekt

en in samenwerking met parochiebestuur geplaatst bij nieuwe hoofdingang kerkhof.

7. Kasteelstraat; weg richting kasteel(20 meter, linkerkant weg): Monument (1935), opgericht door "kasteelboer" Antoon Hendrickx ter herinnering aan zijn jachtvriend en kasteelheer Robert Magnée. Keer om en loop via Kasteelstraat-Schoolstraat naar Kemp

8. Hoek Kemp/Steegstraat: gedenksteen waterstand 1926, hoogste waterstand ooit gemeten.

9. Kemp ter hoogte van huisnummer 28 het Brook in gaan (paaltje 16), houd steeds links aan en ga kort voor het Rochuskapelletje weer de verharde weg (Kemp) op (paaltje 15).

10. Hoek Kemp/Broekstraat: St. Rochuskapel (1996), eigendom Rochusput; grond geschonken door fam. Creemers; ontwerp en bouwverantwoordelijkheid Bair Graef; gebrandschilderde ramen "de vier jaargetijden" door

Frits Zeegers.

Volg Broekstraat richting bebouwde kom

11. Hoek Hoogstraat/Steegstraat/Mussenberg: Wegkruis, vroeger was hier het rustaltaar tijdens de jaarlijkse processie bij driesprong Oude Weerterweg/Broekstraat/Steegstraat

12. Hoogstraat; even verderop staat monument ter gelegenheid van samenvoeging Horn/Haelen in 1991

13. Hoek Weergraaf/Hoogstraat: gevelsteen Hestia (Griekse godin van het huiselijk geluk), burgemeesterswoning Andreas Derkx, burgemeester Horn 1916-1933.

14. Weergraaf 42: Mariabeeldje (1930); woning gebouwd door fam. Meeuwissen. Zij had grote Maria-verering; bij verkoop huis werd bedongen om beeldje te laten staan.

15. Van Horneplein: Beeld Philips de Montmorency. Gemaakt door Jaac Waeyen

(1991). Philips is in 1568 onthoofd te Brussel samen met de graaf van Egmond. Begin 80-jarige oorlog. Vervolg weg weer naar Weergraaf

16. Molenweg: Molen de Welvaart; stenen beltkorenmolen, bovenkruier; kleinste windmolen van Limburg, als bouwjaar wordt 1825 genoemd, maar is waarschijnlijk 1865.

17. Molenweg: De Hoop; houten bovenkruier (1817); de enige zestienkantige molen van Nederland

18. Molenweg: "Mäölepaedje"(2009); de Heemkunde plaatste dit bordje als verwijzing naar het nu bebouwde gebied waar dit mäölepaedje was (foto van oude paadje hangt in molen de Welvaart).

19. St. Jozefkapel (1987). Brandgeschilderde ramen door Ruth Houwkes. Voor wegconstructie stond oude kapelletje vóór de ruim 400 jaar oude lindeboom.

20. Rijksweg, rotonde: Wegkruis, gemaakt door Rinus Graef; corpus bemachtigd

in Zuid-Limburg door Christien Dings.

21. Beegderweg, bij Postkoets: Vastelaovesmonument "Festwiespolka"; door Jaac Waeyen(2011) gemaakt. 1e exemplaar stond op Raadhuisplein, gemaakt ter gelegenheid van 3x11 jaar bestaan CV de Sjaopsköp (1990).

22. Posthuisweg: Mariakapelletje (1939), (waarschijnlijk) gebouwd door Jacob Reijnders. Mariabeeld uit Lourdes meegebracht door pastoor Cuijpers (pastoor te Horn 1934-1958)

Loop naar Eindstraat via Beurik

23. Eindstraat 11: ingebouwde brievenbus van voormalig postkantoor, nog enige in Limburg. Brievenbus was vroeger rood.

24. Hoek Dorpstraat/Schoolpad: embleem de Kroon. In complex Huybenhof is het embleem van de voormalige brouwerij in 2010, door toedoen van de Heemkundevereniging aangebracht ter herinnering aan de roemrijke jaren van de brouwerij.

‘We hebben iets moois neergezet’

Wat in 2006 een toevallige ontmoeting was tussen twee Hornenaren in de Roermondse Gamma bleek de opmaat naar een vruchtbare samenwerking die anno 2026 is uitgegroeid tot een levendige en enthousiaste heemkundevereniging met ruim 250 leden. ‘We hebben met z’n allen iets moois neergezet’, zo kijken de heemkundepioniers Har Sillen (oud-voorzitter) en Henk Schreurs (oud-secretaris) terug.

Want in die Gamma liep Har Sillen plaatsgenoot Rinus Graef tegen het lijf die het idee opperde om een heemkundevereniging te beginnen. Beiden raakten aan de praat, haalden Henk Schreurs erbij en de rest is geschiedenis. Op 27 september 2006 vond in het Dörpshoes de oprichtingsvergadering plaats en diezelfde avond meldden zich al 34 nieuwe leden aan. In de sfeervolle ambiance van de ridderzaal in kasteel Horn werd er eind van dat jaar een notariële klap op gegeven. De heemkundevereniging Horn was een feit.

Sindsdien is zij niet meer weg te denken uit het Horner gemeenschapsleven. In haar streven om (de geschiedenis van) Horn stevig op de kaart te zetten werden talrijke initiatieven ontplooid variërend van exposities en boekpublicaties tot excursies en lezingen. Een tastbare nalatenschap van

Sillen c.s. is het monument aan de Galgenberg, ontworpen door de toenmalige voorzitter zelf, en in 2016 onthuld ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan. Het monument herinnert aan de honderden mensen die in vroeger tijden op de galgenberg tussen Horn

de heemkundevereniging als haar taak. Toenmalig bestuurslid Mart Graef beschreef die historische feiten in een boek.

Liefde voor Horn

Har Sillen en Henk Schreurs hoeven niet lang na te den-

Horne, de Postkoets, Daal-akkerserf, de Abdij en Elvo) beschikt de heemkundevereniging sinds 2012 over een gastvrije stek in basisschool de Mussenberg. In dit verband noemt Har Sillen nadrukkelijk de naam van voormalig schooldirecteur Leon Boom die

volop actief bij de heemkundevereniging. Har Sillen verzorgt de ‘foto van de dag’ (de heemkunde beschikt over 50.000 foto’s die met Horn te maken hebben!) op Facebook en de verenigingswebsite en hij verzorgt de layout van de kroniek en het jaarverslag. Henk Schreurs zit onder meer in een werkgroep die de bidprentjes inventariseert en archiveert en aan de hand hiervan Horner families genealogisch in beeld brengt. Ook het Häörder dialect en het natuurproject ‘Kloppeven’ gaan hem na aan het hart. Beiden bezoeken trouw de activiteiten. Ze zeggen het met niet zoveel woorden maar het mag duidelijk zijn dat het hun moeite kostte om de bestuurstaken uit handen te geven. Desondanks maken ze zich over de toekomst van ‘hun’ heemkundevereniging geen zorgen. Het ledenaantal is stabiel en het perspectief goed. Bovendien raak je over heemkunde nooit uitgepraat. ‘We hebben kwaliteit geleverd en het is aan het huidige bestuur om die lijn door te trekken. Want heemkunde zal altijd belangrijk zijn en noodzakelijk blijven om de identiteit van Horn tot in lengte van jaren te borgen’, aldus Har Sillen en Henk Schreurs.

(Har Sillen en Henk Schreurs zijn erelid van de Heemkundevereniging Horn. Ook werden beiden benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau).

Har Sillen (links) en Henk Schreurs: ‘Het is de liefde voor Horn die ons bindt’.

en Haelen werden terechtgesteld. Daarbij werd niet alleen gerefereerd aan het verleden maar kwam ook de toekomst aan bod, want toenmalig bestuurslid Adelin Remy verzorgde gastlessen op basisscholen in Horn en Haelen om de geschiedenis van de galgenberg uit de doeken te doen aan de nieuwsgierige jeugd. Want ook dat beschouwt

ken over de vraag wat hen al die jaren heeft gemotiveerd en aan het werk gezet. ‘Het is de liefde voor Horn die ons bindt’, luidt het stellig, waarbij ze zeker niet de andere mensen van het eerste uur vergeten te noemen zoals Mia Dings, Christine Dings, Adelin Remy, Frits Theeven en Agnes Knoop. Na veel omzwervingen (Dörpshoes, de Graaf van

de heemkundevereniging letterlijk ruimte gaf. Een eigen lokaal, waar ook de wekelijkse inloop is, vormt het kloppend hart van de vereniging.

Goed perspectief

Hoewel ze geen bestuursfuncties meer bekleden, zijn Sillen en Schreurs (beiden 77 jaar) zijdelings nog

Bordje Mäölepaedje bij Molen De Hoop aan de Molenweg, muur naast Hornerhof aan de Rijksweg en het gedenkteken ‘galgenberg’ nabij de rotonde op de Haelerweg.

Uitgaves Heemkundevereniging Horn

Alle uitgaves nu verkrijgbaar met 20% korting.

Af te halen woensdagmiddag tussen 14.00 en 16.00 uur in het Heemkundelokaal in basisschool De Mussenberg of stuur een mail naar secretaris@heemkundehorn.nl

Sint Martinus in Horn

Auteur: J.J. Wijnands

Een rijk geïllustreerd boek over de geschiedenis van de parochie en haar kerken.

€12,50
€10,-

De Steegstraat, Horn in de jaren 1930-1945

Auteur: Piet Spee

Schets het dagelijkse leven in de jaren 1930-1945 door de ogen van Piet Spee.

Uitverkocht

De gebroeders Caris

Auteur: Piet Spee

Beschrijving van levens en persoonlijke herinneringen aan de gebroeders Caris

€4,-
€3,-

Wel heb ik van mijn levensdagen

Auteur: Jacques Huyskens

Jeugdherinneringen voor, tijdens en na de tweede wereldoorlog

€8,-
€6,50

Kasteel Horn en zijn bewoners

Auteurs: Dr. M.W.M. Graef, Mr. R.M.L.M. Magnée, Drs. A.C.S. Remy en J.J. Wijnands

Het boek behandelt de bouwgeschiedenis, de graven van Horne, de beroemde Filips de Montmorency en de huidige bewoners van het kasteel.

€29,95
€25,-

Volksvertellingen uit Horn

Auteur: Leo Janissen
Redactie: Mart Graef

Bundelt oude sagen, legendes en volksverhalen die generaties lang mondeling in Horn werden doorgegeven

€9,-
€7,50

Oorlogsslachtoffers Horn

Auteur: Mart Graef

Het boek oorlogsslachtoffers Horn beschrijft het leven en lot van meer dan dertig inwoners van Horn die tijdens de tweede Wereldoorlog omkwamen. Aan de hand van verhalen, documenten en familiegeschiedenissen krijgen de oorlogsslachtoffers opnieuw een gezicht.

€8,50
€6,50

De Galgenberg van het Graafschap Horn

Auteur: Mart Graef

Beschrijft de geschiedenis van rechtspraak en straffen in het vroegere Graafschap Horn, met de Galgenberg als symbool van macht en gerechtigheid. Het boek belicht de historische gebeurtenissen, executies en het dagelijkse leven rond de Galgenberg.

€17,50
€14,-

De molens van Horn

Auteur: Mart Graef

In dit boek wordt de geschiedenis van de beide molens verteld. Het molenbedrijf en de molenaarsfamilies komen daarbij uitvoerig aan de orde.

€17,50
€14,-

GRATIS

Brochure Het oude kerkhof van Horn

Auteur: Mart Graef en Maurice Heemels

Brochure die tot stand kwam in het kader van het project Herstel Oude Kerkhof Horn. In de brochure wordt een beknopte geschiedenis van kerk en kerkhof gegeven en een beschrijving van bijzondere grafmonumenten op het oude kerkhof.

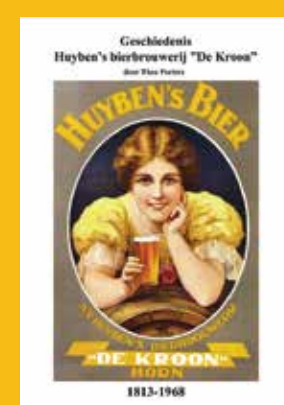

Kasteel Horn, burcht aan de Maas

Auteur: Jac J. Wijnands

Het boekje is speciaal geschreven voor jeugd van 9 tot 13 jaar over geschiedenis rondom kasteel Horn en zijn bewoners.

€4,-
€3,-

Geschiedenis Huyben's bierbrouwerij "De Kroon"

Auteur: Theo Peeters

Een boekje over de geschiedenis van Huyben's bierbrouwerij 'De Kroon'.

Uitverkocht

Scholenproject basisschool de Mussenberg

De Heemkundevereniging wil ook de jeugd enthousiast maken voor het Häörder verleden. Daarom brengen alle leerlingen van basisschool De Mussenberg in de week voorafgaand aan het jubileum een bezoek aan molen De Hoop.

De oudere leerlingen krijgen een rondleiding door de molen, waarbij zij meer te weten komen over de geschiedenis en de werking van dit bijzondere monument.

Naast het spelen van verschillende oudhollandse spelletjes kunnen alle kinderen ook knutselen. Zo ontwerpt iedere leerling naar eigen fantasie een vlaggetje. Alle vlaggetjes worden samengevoegd tot één kleurrijke vlaggenlijn. Deze is op 6 september te bewonderen in De Postkoets. Tijdens de Molendagen op 12 en 13 september wordt de vlaggenlijn aan de wieken van molen De Hoop bevestigd, zodat iedereen die langskomt kan genieten van deze vrolijke kleurenpracht.

Duizenden foto's en bidprentjes op internet!

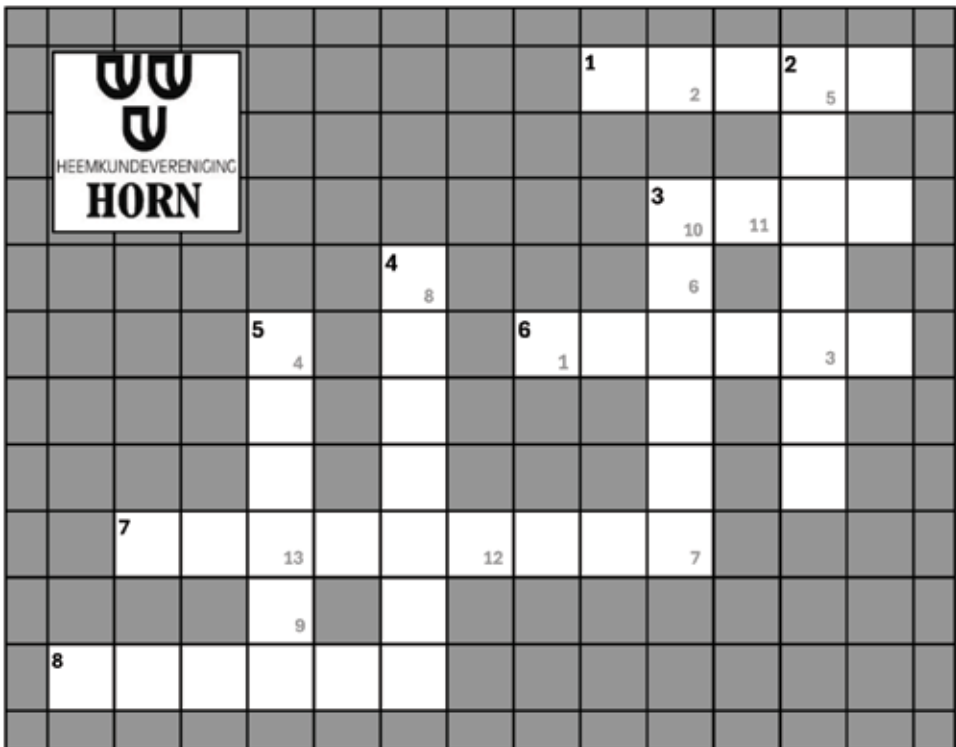
Op de website van Limburgse Erfgoednet zijn duizenden foto's uit de historie van Horn te bewonderen! Zowel in kleur als zwart-wit komt het rijke verenigings- en maatschappelijke leven voorbij. Ook duizenden bidprentjes van overleden Hornenaren zijn er terug te vinden. Neem eens een kijkje op www.limburgerfgoed-net.nl en vermeld 'Horn' in de zoekbalk.

Burgemeesters van Horn

De laatste burgemeester van Horn was W.A. Hulsbeck, als waarnemend burgemeester moest hij Horn 'gladjes' naar de gemeente Haelen loodsen (1990). Zover bekend was de allereerste burgemeester Jan van Reij. Dat was in in het jaar 1647. Hieronder staan afbeeldingen van meer recentere burgemeesters van Horn. Ken jij hun namen? Probeer de kruiswoordpuzzel te maken. (Hulp nodig? In het boek "Horne, Horn, Häör" vind je ze allemaal.)

KRUISWOORDPUZZEL: Burgemeesters van de gemeente "HORN"

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----

HEEMKUNDE HORN 20 JAAR

WANNEER

Zondag 6 september
Vanaf 10.30 uur

WAAR

De Postkoets
Horn

Wil je er de hele dag bij zijn:
Geef je op voor de lunch!
Maak dan vóór 31 augustus
€ 12.50 over naar de rekening
van Heemkundevereniging Horn:
NL71RABO0126110611
onder vermelding van
naam én "lunch jubileum".

Film

Foto-exposities

Lezingen

Optreden van
Toneelgroep Spelenderwijs

Presentatie en
prijuitreiking
scholenproject met als
thema: "Molens"

Gezellig samenzijn!

Word lid van

 HEEMKUNDEVERENIGING
HORN

Als lid profiteert u van diverse voordelen:

- Gratis toegang tot alle door de vereniging georganiseerde lezingen en exposities.
- Ontvangst van de jaarlijkse *Kroniek* en het jaarverslag.
- Stemrecht tijdens de ledenvergaderingen.
- Korting op publicaties, excursies en wandelingen die door de vereniging worden georganiseerd.
- Meld je aan door een mail te sturen naar secretaris@heemkundehorn.nl
- Een individueel lidmaatschap kost €38 per jaar.
Een gezinslidmaatschap kost €51 per jaar.

Speciale actie:
bij lidmaatschap het boekje
Volksvertellingen uit Horn
GRATIS!!!